

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه تشریفات (پروتکل) طرح تعرفه‌های ترجیحی برای نظام ترجیحات تجاری میان کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی (PRETAS)»

مقدمه

یکی از انواع همگرایی اقتصادی، انعقاد موافقتنامه‌های تجارت ترجیحی است که کشورهای طرف قرارداد بر محصولات وارداتی یکدیگر نرخ‌های تعرفه ترجیحی اعمال می‌کنند. این موافقتنامه‌ها با هدف ایجاد تسهیلات مناسب در روابط اقتصادی میان کشورها و توسعه تجارت منطقه‌ای و دوجانبه به ارائه مزایا و امتیازاتی به طرف‌های تجاری می‌پردازند.

۱. موضوع لایحه

این لایحه ضمن ارائه یک ماده واحده موضوع تصویب و اجازه مبادله اسناد پروتکل طرح تعرفه‌های ترجیحی برای نظام ترجیحات تجاری میان کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی^۱ (PRETAS) به یک مقدمه و ۱۲ ماده اشاره دارد.

۲. پیشینه قانونی

این لایحه را می‌توان در راستای تصویب قانون موافقتنامه نظام ترجیحات تجاری میان کشورهای اسلامی (مصوب ۱۳۷۱/۶/۳۱) قلمداد کرد. در سال‌های گذشته قوانین مختلفی در خصوص ترجیحات تعرفه‌ای با کشورهای پاکستان، سریلانکا، کشورهای عضو گروه دی‌هشت، دولت جمهوری تونس، سوریه، بنگلادش و بوسنی و هرزگوین منعقد شده است.

۳. بررسی لایحه

۱. در شرایطی که روند حاکم بر تعیین نظام تعرفه‌ای توسط دولت و جهت‌دهی مجلس به آن مبتنی بر افزایش نرخ تعرفه است (مصوبات متعدد کمیسیون ماده (۱) توسط دولت و بند «۴۰» قانون بودجه سال ۱۳۸۸ و جزء «الف» بند «۱۵» قانون بودجه سال ۱۳۸۹ و یا ارائه طرح ارتقای کیفی تولید خودرو داخلی) ارائه لوایحی مانند لایحه حاضر مبتنی بر اتخاذ برنامه اختیاری کاهش سریع تعرفه‌ها نشان مشخص نبودن سیاست‌های کلی تجاری و تعرفه‌ای است که نتیجه‌ای جز بی‌ثباتی و کاهش امنیت اقتصادی در بخش خارجی اقتصاد را در پی نخواهد داشت.

۲. در ماده (۲) این پروتکل اشاره شده است که به محض لازم‌الاجرا شدن طرح تعرفه‌های ترجیحی میان کشورهای شرکت‌کننده در این پروتکل در مورد کالاهای مشمول کاهش تعرفه، هیچ تعرفه جدیدی در مورد واردات وضع نخواهد شد و تعرفه‌هایی که در حال حاضر اعمال می‌شود، افزایش نخواهد یافت. پذیرفتن این حکم به معنای عدم اجازه دولت برای افزایش نرخ تعرفه کالاهای موضوع این لایحه (۷ درصد از کل کالاها) است که دقت در تعیین آنها ضروری است.

۳. در بند «۳» ماده (۳) اشکال ترجمه‌ای یا تاییبی وجود دارد که مفهوم حقوقی ماده را کاملاً تغییر داده است در این بند آمده «تعرفه‌های ۷ درصد کل خطوط و تعرفه‌های دارای شرایطی به شرح زیر...». قید «و» میان این دو قید موجب کاهش بخش وسیعی از تعرفه‌ها علاوه بر ۷ درصد موضوع ماده (۳) است در حالی که هدف اصلی این بند یعنی چگونگی

۱. کشورهای عضو این سازمان عبارتند از: بنگلادش، کامرون، مصر، کینه، ایران، اردن، لبنان، لیبی، مالزی، پاکستان، سنگال، سوریه، تونس، ترکیه، اوگاندا و امارات.

کاهش همان ۷ درصد است. به جای «و» باید «به نحوی که» جایگزین شود و اگر نه مطابق این بند دیگر هیچ تعرفه بالای ۲۵ درصد نباید در کشور باشد.

نتیجه‌گیری

۱. قبل از تصویب چنین لوایحی در مجلس که آثار متعددی بر نظام تعرفه‌ای کشور دارد و به نوعی آزمون الحاق آزمایشی ایران به سازمان جهانی تجارت (WTO) محسوب می‌شود لازم است دولت و مجلس استراتژی کلان تجاری خود در خصوص نظام تعرفه‌ای را تنظیم نمایند تا تصمیمات متعارض و متضاد که موجب کاهش ثبات و امنیت اقتصادی می‌شود اتخاذ نگردد.
۲. این لایحه پس از اصلاح ابهام‌های مطرح شده از جمله ترجمه بند «۳» که در مصوبه کمیسیون اقتصادی لحاظ شده، قابل تصویب است.